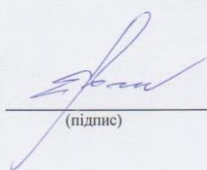

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Кафедра фінансів грошового обігу і кредиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

**Завідувач кафедри фінансів,
грошового обігу і кредиту**

Михайло КРУПКА
(прізвище, ініціали)

“01” лютого 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСОВІ СИСТЕМИ

першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти
галузі знань 07 “Управління та адміністрування”
спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок”
освітньої програми “Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок”
Економічний факультет

2023 – 2024 навчальний рік

Робоча програма з навчальної дисципліни “Фінансові системи” для студентів за спеціальністю 072 “Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок”.

Розробники: доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту Львівського національного університету імені Івана Франка Дропа Ярослав Богданович.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту: протокол від 10 січня 2023 року №6.

Завідувач кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту

_____ Крупка М. І.
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма здобуття освіти
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <i>07 “Управління та адміністрування”</i>	<i>за вибором</i>
Модулів – 2	Освітній рівень: <i>Перший (бакалаврський)</i>	Рік підготовки
Змістових модулів – 2		<i>3-й</i>
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр
(назва)		<i>1-й</i>
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: <i>Фінанси, банківська справа та страхування</i>	Лекції
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 2 год самостійної роботи студента – 3,625 год		<i>16 год.</i>
		Практичні, семінарські
		<i>16 год.</i>
		Лабораторні
		год.
		Самостійна робота
		<i>58 год.</i>
		Індивідуальні завдання:
		год.
	Вид контролю: (екзамен/залік)	
<i>залік</i>		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи для денної форми здобуття освіти становить (%): 55,17 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання курсу “Фінансові системи” – ознайомити студентів з принципами побудови, основними тенденціями становлення і розвитку фінансової системи України та розвинених країн світу.

Завдання вивчення дисципліни “Фінансові системи” – сформувати у студентів широке і правильне розуміння актуальних проблем і перспектив розвитку фінансових систем в умовах світової глобалізації, навчити студентів давати характеристику окремим складовим фінансових систем, порівнювати їх розвиток із процесом становлення фінансової системи України.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- теоретичні основи предмету як окремої галузі наукового знання, його об'єкт та предмет, метод, місце та роль у навчальному процесі;
- сутність фінансових систем як невід'ємної складової загальнодержавної економічної політики;
- етапи становлення та принципи організації фінансових систем;
- історичні аспекти розвитку фінансових систем окремих країн, їх функції та завдання;
- механізми функціонування фінансових систем на сучасному етапі розвитку;
- особливості побудови системи органів фінансового регулювання у країнах з ринковою економікою;
- напрями регулювання кредитних систем;
- еволюцію фінансових систем країн Заходу;
- передумови створення ЄВС та механізми вступу до єврозони;
- систему регулювання фінансових відносин окремих країн;

- організаційну структуру фінансових систем окремих країн;
- інфраструктуру фінансових систем провідних країн світу;
- напрями здійснення бюджетно-податкової політики окремими країнами;
- особливості формування фінансових систем в країнах з перехідною економікою;
- етапи становлення національних фінансових системи та їх інтеграцію у світову.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- узагальнювати фактологічний матеріал з вивченого предмету;
- дати загальну характеристику фінансовій системі країни;
- обґрунтувати необхідність здійснення фінансового регулювання;
- запропонувати відповідні форми та методи ефективного фінансового нагляду, адекватні сучасним умовам;
- охарактеризувати сучасний стан фінансових систем окремих країн;
- виокремлювати характерні особливості діяльності фінансових органів різних країн;
- орієнтуватись в головних напрямках здійснення фінансової політики;
- аналізувати фінансову політику урядів країн за умов глобалізації;
- викоремлювати чинники впливу на фінансову політику держави;
- пояснити зміни у діяльності фінансових систем в сучасних умовах;
- аналізувати напрями фінансового регулювання різних країн світу;
- окреслити необхідність створення дволанкової податкової та бюджетної системи;
- визначити основні завдання органів фінансового управління;
- здійснювати компаративний аналіз методів та видів фінансової політики різних країн світу та України;
- визначити проблеми формування та розвитку фінансових систем.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1

Тема 1. Фінансова система України

Поняття фінансової системи. Теоретичні основи побудови фінансової системи. Структура фінансової системи України: внутрішня побудова та організаційна структура. Сфери та ланки фінансової системи України. Правові та організаційні основи фінансової системи. Вплив фінансової системи на темпи розвитку економіки. Шляхи вдосконалення та стабілізації фінансової системи України.

Тема 2. Фінансова система Японії

Суть корпоративної ринкової економіки Японії. Джерела стрімкого економічного зростання. Фінанси великих приватних корпорацій і державних підприємств. Бюджетний устрій і бюджетна система Японії. Державний бюджет, склад і структура його доходів та витрат. Бюджетний процес. Державний фінансовий контроль у Японії. Бюджети місцевих органів влади та фінансове вирівнювання. Тенденції і проблеми розвитку фінансової системи Японії.

Тема 3. Фінансова система Європейського Союзу

Соціально-економічна природа Європейської інтеграції. Роль ЄС у загальному світовому розвитку. Етапи економічної інтеграції в Європі. Створення і розвиток ЄС. Організація, структура і динаміка Союзного бюджету. Принципи організації оподаткування в ЄС. Актуальні проблеми і перспективи розвитку ЄС.

Тема 4. Фінансова система США

Структурна будова фінансової системи США. Державний бюджет, склад і структура його доходів і витрат. Бюджетний процес і державний фінансовий контроль. Бюджетний дефіцит і динаміка державного боргу. Фінанси місцевих органів влади. Міжбюджетні відносини. Фінансова інфраструктура США.

Змістовний модуль 2

Тема 5. Фінансова система Франції

Основні соціально-економічні показники розвитку Франції. Державний устрій. Бюджетна система. Бюджетний процес у Франції. Державний податковий контроль у Франції. Фінанси місцевих органів влади і фінансове вирівнювання у Франції. Напрямки фінансової політики.

Тема 6. Фінансова система Великобританії

Бюджетний устрій і бюджетна системи Великобританії. Державний бюджет Великобританії. Склад і структура його доходів та видатків. Бюджетний процес. Державний фінансовий контроль. Тенденції і проблеми розвитку фінансової системи Великобританії. Фінансова політика Великобританії і Європейський Союз.

Тема 7. Фінансова система Німеччини

Місце ФРН у світовій економіці. Особливості національної економічної моделі. Бюджетний устрій та бюджетна система Німеччини. Міжбюджетні відносини і фінансове вирівнювання у ФРН. Тенденції і проблеми розвитку фінансової системи Німеччини.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	У тому числі		
		Лекції	Семінарські	Самостійна робота
Модуль 1				
Змістовний модуль 1				
Тема 1. Фінансова система України	12	2	2	8
Тема 2. Фінансова система Японії	12	2	2	8
Тема 3. Фінансова система Європейського Союзу	14	2	4	10
Тема 4. Фінансова система США	12	2	2	8
Разом за змістовим модулем 1	50	8	10	34
Тема 5. Фінансова система Франції	12	2	2	8
Тема 6. Великобританії	12	2	2	8
Тема 7. Фінансова система Німеччини	12	2	2	8
Разом за змістовим модулем 2	36	6	6	24
Усього годин	88	14	16	58
Модуль 2				
Підсумковий контроль	2	2	-	-
Усього годин	90	16	16	58

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовний модуль 1		
1	Тема 1. Фінансова система України	2
2	Тема 2. Фінансова система Японії	2
3	Тема 3. Фінансова система Європейського Союзу	4
4	Тема 4. Фінансова система США	2
Змістовний модуль 1		
5	Тема 5. Фінансова система Франції	2
6	Тема 6. Великобританії	2
7	Тема 7. Фінансова система Німеччини	2
	Разом	16

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовний модуль 1		
1	Тема 1. Фінансова система України	8
2	Тема 2. Фінансова система Японії	8
3	Тема 3. Фінансова система Європейського Союзу	10
4	Тема 4. Фінансова система США	8
Змістовний модуль 1		
5	Тема 5. Фінансова система Франції	8
6	Тема 6. Великобританії	8
7	Тема 7. Фінансова система Німеччини	8
	Разом	58

9. Методи навчання

Основними методами навчання, що використовуються в процесі викладання навчальної дисципліни “Фінансові системи” є:

- метод передачі і сприйняття навчальної інформації, пробудження наукового інтересу (лекції, ілюстрації, презентації);
- метод практичного засвоєння курсу з допомогою складання тестових завдань, вирішення практичних задач та ситуацій, заповнення форм первинних документів і податкової звітності, проведення дискусій з метою набування умінь і практичних навичок вирішення спірних питань у сфері оподаткування (практичні заняття);
- метод модульного контролю за допомогою періодичного складання модулів за тематикою лекційних і практичних занять;
- метод самостійного засвоєння студентами навчального матеріалу у вигляді складання тестів, написання рефератів на підставі самостійно опрацьованої базової

літератури та додаткових джерел інформації (в т.ч. законодавчих актів), написання наукових праць з метою конкретизації й поглиблення базових знань, умінь та практичних навичок (самостійна робота);

- методи усного та письмового контролю (практичні заняття та самостійна робота);
- електронні матеріали з дисципліни та інших пов'язаних курсів у системі (платформі) електронного навчання Moodle.

10. Методи контролю

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни “Фінансові системи” проводиться на основі поточно-модульного контролю і підсумкового контролю знань – заліку, за 100-бальною шкалою.

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- практичні заняття – 70% семестрової оцінки, максимальна кількість балів – 70. Студент отримує за роботу на практичних заняттях протягом семестру 50 балів, виконання протягом семестру двох рефератів з презентаціями – 20 балів;

- контрольні заміри (модулі) – 30% семестрової оцінки, максимальна кількість балів – 30. Студент виконує одну модульну контрольну роботу за усіма темами у вигляді тестування.

Підсумкова максимальна кількість балів – 100 балів.

З метою перевірки якості підготовки, знань та умінь студента з дисципліни використовують такі засоби оцінювання:

- для поточного контролю – усне опитування, проведення тематичних тестувань, розгляд проблемних практичних ситуацій у сфері функціонування фінансової системи;
- для проміжного контролю – проведення модульних завдань, що включають тестування.

Об'єктами поточного контролю знань студентів з дисципліни “Фінансові системи є:

- 1) систематичність та активність роботи на практичних заняттях;
- 2) виконання модульних (контрольних) завдань;
- 3) підготовка самостійних робіт, їхнє презентування за допомогою мультимедійної техніки.

При оцінці систематичності та активності роботи студента на практичних заняттях враховується:

- рівень знань та повнота відповідей, продемонстровані на практичних заняттях;
- активність при обговоренні дискусійних питань;

– результати виконання практичних робіт, тестових завдань поточного контролю тощо.

При оцінці виконання модульних (контрольних) завдань враховується загальний рівень теоретичних знань, набуті студентами під час опанування відповідного змістовного модуля.

При оцінці виконання самостійної роботи враховується: ступінь опрацювання та засвоєння навчальної теми загалом чи окремих питань, актуальність і змістове наповнення підготовленої роботи (реферату) тощо.

Порядок і критерії оцінювання знань з дисципліни доводяться до відома студентів на початку семестру.

Письмові роботи: Очікується, що бакалаври виконують декілька видів письмових робіт (есе, реферати, пошукові роботи, аналітичні огляди тощо).

Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання письмових робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Протягом семестру враховуються бали набрані на поточному тестуванні, при усному опитуванні, есе, за самостійну роботу у вигляді підготовленого реферату та інших пошукових робіт, а також бали за виконаний контрольний замір знань (модулі). При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	Реф.	T5	T6	T7	Реф.		
7	7	8	7	10	7	7	7	10	30	100

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
A	90 – 100	відмінно	зараховано
B	81-89	добре	
C	71-80		
D	61-70	задовільно	
E	51-60		
FX	21-50	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
F	0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

* кількість балів для оцінок “незадовільно” (FX і F) визначається Вченими радами факультетів (педагогічною радою коледжу).

12. Методичне забезпечення

Кульчицький М. І., Дропа Я. Б. Методичні матеріали з дисципліни “Фінансові системи” для студентів економічних спеціальностей. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2022. 28с.

13. Рекомендована література

Базова

1. Карлін М. І. Фінанси зарубіжних країн. Київ: “Кондор”, 2004. 326 с.
2. Карлін М. І. Фінанси зарубіжних країн. Київ: Кондор, 2021. 364 с.
3. Карлін М. І. Фінансові системи зарубіжних країн: країни БРІКС (Бразилія, Росія, Індія, Китай, Південно-Африканська Республіка). Навчальний посібник. Луцьк: ВМА “Терен”, 2013. 376 с.
4. Карлін М. І. Фінансові системи країн Америки. Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 496 с.

5. Карлін М. І. Фінансові системи країн Західної Європи. Навчальний посібник. Київ: “Академія”, 2009. 320 с.
6. Карлін М. І., Балак О. І. Фінансові системи країн Центрально-Східної Європи. Навчальний посібник. Луцьк: Надстир’я, 2012. 500 с.
7. Кізима Т. О., Кравчук Н. Я., Горин В. П. та ін. Фінанси зарубіжних країн. Навчальний посібник / за ред. О. П. Кириленко. Тернопіль: Економічна думка, 2013. 287 с.
8. Миргородська Л. О. Фінансові системи зарубіжних країн. Київ: ЦНЛ, 2008. 320 с.
9. Руденко Ю. М. Фінансові системи зарубіжних країн. Навчальний посібник / Ю. М. Руденко, В. В. Токар. Київ: КНЕУ, 2010. 348 с.
10. Савастєєва О. М. Фінансові системи зарубіжних країн. Навчальний посібник. Київ: ФОП Гуляєва В. М., 2019. 177 с.

Допоміжна

11. Благун С. І. Фінансові інновації як елемент фінансової системи // Вісник Хмельницького національного університету. 2021. №6. Том 2. С. 152 – 157.
12. Богатирьов І. І. Особливості фінансової системи європейського союзу // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2017. Вип. 15, Ч. 1. С. 32 – 37.
13. Гром В., Кулай А. Теоретичні підходи до обґрунтування сутності національних фінансових систем в умовах європейської інтеграції // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2015. №3. С. 67 – 73.
14. Дем’янишин В., Лободіна З. Розвиток фінансового механізму в умовах реформування фінансової системи України // Формування ринкової економіки в Україні. 2020. Вип. 43. С. 59 – 80.
15. Дропа Я. Б. Фінансові ресурси розвитку національної економіки України: монографія. Львів: ЛНУ імені Іван Франка, 2017. 426 с.
16. Другов О. О. Фінансові аспекти інтеграції Польщі до Європейського Союзу: уроки для України // Вісник Університету банківської справи. 2015. №1. С. 3 – 9.
17. Дубина М., Попело О., Тарасенко О. Інституційні трансформації фінансової системи України // Проблеми та перспективи економіки та управління. 2021. №1(25). С. 91 – 110.
18. Дудинець Л. А. Розвиток фінансових технологій як фактор модернізації фінансової системи // Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. Вип. 22. С. 794 – 798.
19. Дудченко В. Ю. Роль та функції центрального банку у фінансовій системі // Науковий вісник Полісся. 2020. №1(20). С. 60 – 66.

20. Єлисеєва О. Є., Волошина О. В., Дідур С. В. Біткойн як елемент сучасної фінансової системи // Економіка і суспільство. 2018. Вип. 18. С. 733 – 741.
21. Забедюк М. С. Особливості формування та функціонування фінансових систем зарубіжних країн // Економічний форум. 2015. №1. С. 202 – 207.
22. Коваленко В. В. Реформування та стратегічний розвиток фінансової системи України // ScienceRise. 2015. № 2(3). С. 43 – 46.
23. Крупка М. І., Ванькович Д. В., Демчишак Н. Б. та ін. Інвестування: підручник / за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 454 с.
24. Крупка М. І., Ковалюк О. М., Коваленко В. М. та ін. Фінансовий менеджмент: Підручник / за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 440 с.
25. Маршук Л., Мовчан Д., Покойовий О. Особливості фінансової системи в умовах воєнного стану // Економіка та суспільство. 2022. №37. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-61>.
26. Олійник-Данн О. О. Розвиток фінансової системи та моделі фінансування сільськогосподарських підприємств: досвід США // Облік і фінанси. 2017. №3. С. 91 – 99.
27. Онишко С., Венгуренко Т. До питання домінант концептуальної трансформації відносин у ланцюгу “фінансова система – фінансовий ринок – фінансове посередництво” // Проблеми та перспективи економіки та управління. 2021. №1(25). С. 111 – 116.
28. Селіверстова Л. С., Адаменко І. П. Фінансова система України: особливості функціонування та напрями удосконалення // Економіка та держава. 2018. №6. С. 17 – 20.
29. Фінанси в трансформаційній економіці України. Навчальний посібник / за ред. М. І. Крупки. Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2007. 614с.
30. Чуркіна І. Є. Реформи бюджетної системи ЄС: результати та перспективи // Економіка та держава. 2015. №10. С. 66 – 69.

14. Інформаційні ресурси

31. Офіційний сайт Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: www.smida.gov.ua.
32. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua.
33. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: <https://www.treasury.gov.ua>.
34. Офіційний сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень. URL: www.ibser.gov.ua.
35. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua>.
36. Ціна держави. URL: <http://www.cost.ua>.

37. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>.
38. Офіційний сайт Національного рейтингового агентства “Рюрік”. URL: <http://www.rurik.com.ua>.
39. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.nssmc.gov.ua>.